

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for West highland white terrier

Versjon 1

Gyldig t.o.m. 01.10.2020

**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Generelt	3
Rasens historie; bakgrunn og utvikling	3
Overordnet mål for rasen	4
Rasens populasjon.....	4
Populasjonsstørrelse	4
Gjennomsnittlig kullstørrelse	5
Andel hunder benyttet i avl	6
Innavlsgrad.....	6
Bruk av avlsdyr	7
Innhenting av avlsmateriale fra andre land	8
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	9
Prioritering og strategi for å nå målene.....	9
Helse	9
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen	9
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter	9
Forekomst av reproduksjonsproblemer	15
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	15
Prioritering og strategi for å nå målene.....	15
Mentalitet og bruksegenskaper	16
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden	16
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	16
Prioritering og strategi for å nå målene.....	16
Atferd	16
Atferdsproblemer.....	16
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	16
Prioritering og strategi for å nå målene.....	16
Eksteriør.....	16
Eksteriørbedømmelser	16
Overdrevne eksteriørtrekk	17
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	17
Prioritering og strategi for å nå målene.....	17
Oppsummering	17
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål	17
Plan for videre arbeid i klubben	17

Innledning

NTK's rasegruppe for West highland white terrier fikk i oppdrag fra styret i NTK om å utarbeide RAS. Rasegruppen besluttet å opprette en arbeidsgruppe bestående av 4 personer som fikk ansvar for å utarbeide et utkast til RAS som ble presentert på oppdrettermøte i rasegruppen 19. oktober 2013. Det er viktig for rasegruppen at oppdretterne av rasen blir involvert på et tidlig tidspunkt og får mulighet til å være med å påvirke mål og strategier i RAS.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

West highland white terrier har i likhet med flere andre terrier-raser sin opprinnelse i Skottland, og rasen har fått sitt navn fra den vestlige delen av det skotske høylandet – The West Highlands of Scotland. For enkelthets skyld kalles rasen for Westie.

Fra gammelt av ble de små terrierrasene brukt til jakt på bl.a. grevling, rev, harer, oter og rotter, og jakten foregikk både over og under bakken, dvs. i hi. Hundene måtte derfor være sterke, forholdsvis raske og lette til bens og forholdsvis små og smale i kroppen for ikke å sette seg fast i hiet eller blant klipper av stein i det ulendte terrenget i Skottland. Navnet terrier kommer også fra det latinske "terra" som betyr jord. Terrierne skulle ikke bare drepe eller jage ut grevling, rev og lignende av hiet, men de skulle også varsle jegeren om hvor byttet var, dvs. ved å bjeffe høyt og mye. Hunder som ikke varslet slik at jegeren var fornøyd ble vraket fra jakt og dermed heller ikke avlet på. All avl var basert på bruksegenskaper, i likhet med de fleste andre raser på den tiden. Hundene som ble brukt på jakt måtte være modige, pågående, utholdende, selvsikre og sterke. Dette er karakteristika som gjelder for westie og andre terrier-raser også i dag.

Rasens grunnlegger regnes å være oberst Malcolm på godset Poltalloch i området Argyllshire i Skottland. På godset Poltalloch fantes det hunder av terriertype fra tidlig på 1800-tallet som selvfølgelig ble brukt på jakt. Det ble født hvite valper i enkelte kull som i begynnelsen bare ble avlivet. Obersten fant ut at det var enklere å bruke hvite hunder på jakt da man ikke forvekslet hunden med jaktbyttet. Derfor startet oberst Malcolm etter hvert oppdrett på hvite hunder som ble grunnlag for godkjenningen av westie som egen rase.

Etter at rasen ble godkjent av den engelske kennelklubben i 1907, vokste populariteten fort. Allerede første året ble det registrert 141 hunder i Storbritannia og i løpet av de første ti årene ble det registrert ca.4.000 hunder. Rasen ble raskt populær, og er fortsatt meget populær og rasen har hatt registreringstall på 15.000 – 20.000 pr år i flere år.

Det er usikkerhet om når den første westien kom til Norge, men det første valpekullet ble registrert i 1931. Rasen har alltid vært populær og enkel å selge, til tross for dette har registreringstallene vært forholdsvis lave og har i nyere tid ligger på ca 50-60 registreringer i året. Rasen er utviklet til å bli en ren familiehund, selv om enkelte individer har antydning til jaktinstinkter som kan utvikles med noe trening. Westien er en aktiv hund som liker å delta på ulike aktiviteter sammen med sin eier.

Det har alltid vært forholdsvis få oppdrettere i Norge av rasen, og rasen er liten her i landet i forhold til våre naboland Sverige, Danmark og Finland. Kvaliteten på rasen er forbedret de

siste 10 årene, dette vises spesielt ved at flere norske westier hevder seg bra i konkurranse i utlandet.

Overordnet mål for rasen

Overordnet mål er å avle frem rasetypiske, friske og velfungerende hunder som lett kan tilpasse seg ulike situasjoner i dagens samfunn.

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

Populasjonsstørrelse beregnes til å være ca 700 westier (2013). Dette delvis på bakgrunn av at en westie ofte blir gammel, det er ganske vanlig at de blir fra 13-15 år gamle. Videre er antall individer beregnet på bakgrunn av antall registreringer de siste 13 årene. Westie som rase er ganske etterspurt og i de fleste år i nyere tid har det vært mye større etterspørsel etter valper enn det antall valper som er til salgs. Derfor har det vært mange importører fra Sverige hvert år, men veldig mange av disse blir ikke omregistrert i NKK. De er likevel en del av populasjonen og inngår i det beregnede tall for antall individer i rasen.

Fig. 1 Antall registrerte westier i perioden 1980 – 2012

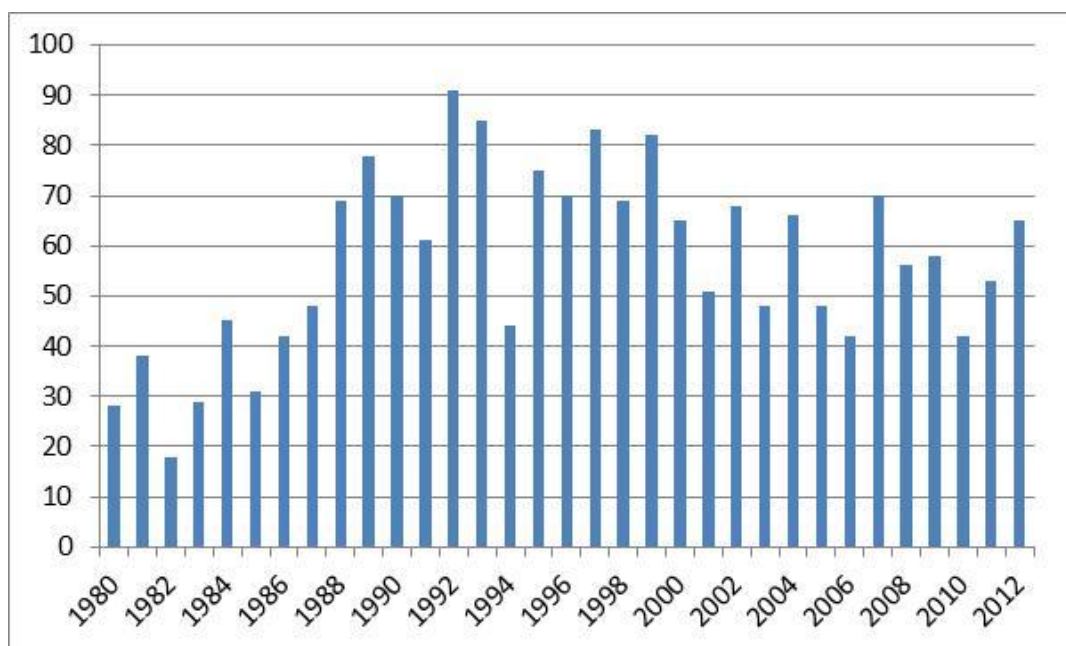

Fig. 2 Antall registrerte valper og importert i perioden 1980 – 2012

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Antall registrerte	28	38	18	29	45	31	42	48	69	78
herav importert	i/t	i/t	i/t	i/t	i/t	i/t	9	6	5	7

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Antall registrerte	70	61	91	85	44	75	70	83	69	82
herav importert	2	4	2	2	1	4	2	0	3	10

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Antall registrerte	65	51	68	48	66	48	42	70	56	58
herav importert	9	6	5	11	10	15	19	15	9	12

	2010	2011	2012
Antall registrerte	42	53	65
herav importert	10	9	12

Importert er ikke tilgjengelige (i/t) opplysninger på Dogweb før 1986

Gjennomsnittlig kullstørrelse

Det har blitt født i gjennomsnitt 2,9 til 4 valper pr. kull de siste 10 år (fig.3), noe som anses å være normale tall for rasen sammenlignet med andre land. Iflg. undersøkelse fra England gjengitt i boken «Genetics for dog breeders» av Roy Robinson (1989) oppgis gjennomsnittlig kullstørrelse på westie til å være 3,7 valper med variasjon fra 1 – 8 valper pr. kull, noe som også stemmer godt med statistikk i Norge.

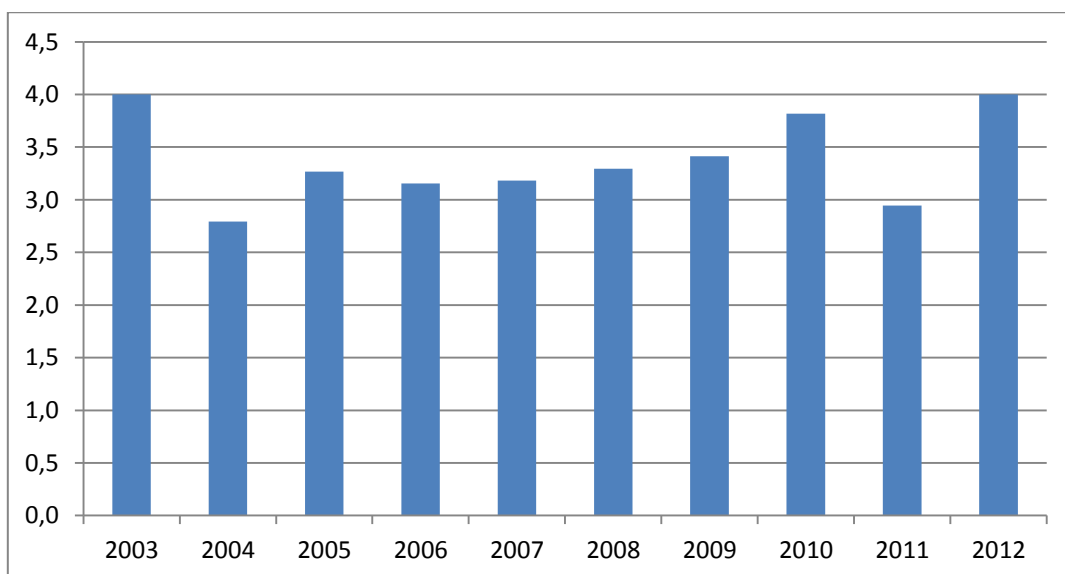
Fig. 3 Gjennomsnittlig kullstørrelse i perioden 2003 – 2012.

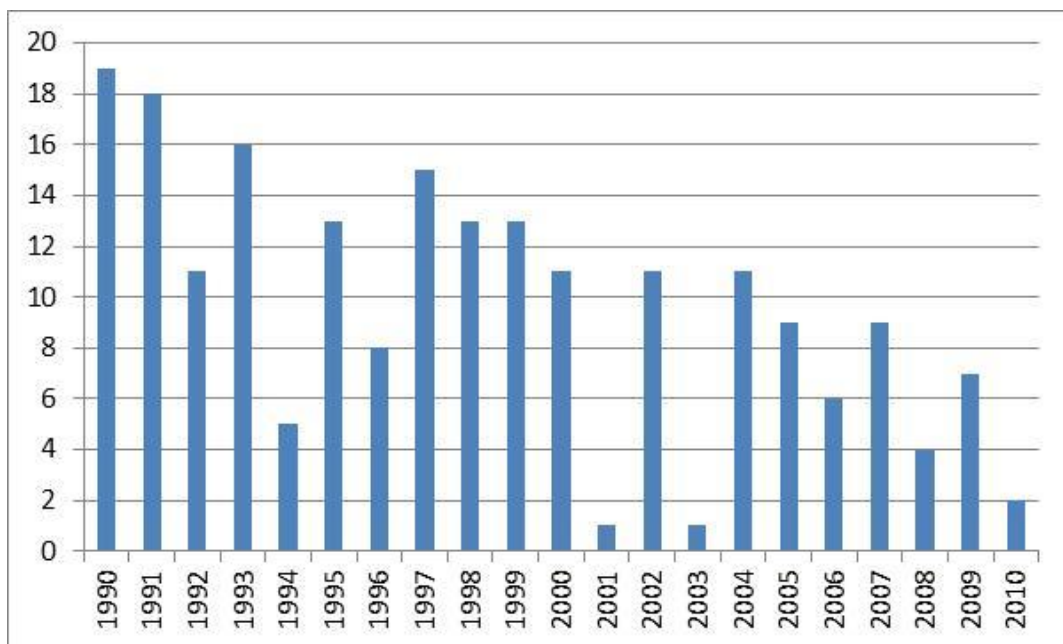
Fig 4. Gjennomsnittlig kullstørrelse og antall kull i perioden 2003 - 2012

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Gj.snittlig kullstørrelse	4,0	2,8	3,3	3,2	3,2	3,3	3,4	3,8	2,9	4,0
Antall kull	12	24	15	13	22	17	17	11	18	16

Andel hunder benyttet i avl

Effektiv populasjonsstørrelse er ikke regnet ut for rasen. Se fig. 5. Vi har tatt utvalg i perioden fra 1990 og frem til 2010, først og fremst for å vise variasjonen over en lengre periode men også fordi rasegruppen har krav til at avlsdyr skal være minimum 20 måneder. Derfor er utvalget frem til 2010 da det rett og slett ikke er så mange født etter dette som har rukket å bli brukt i avl pt. (ultimo 2013).

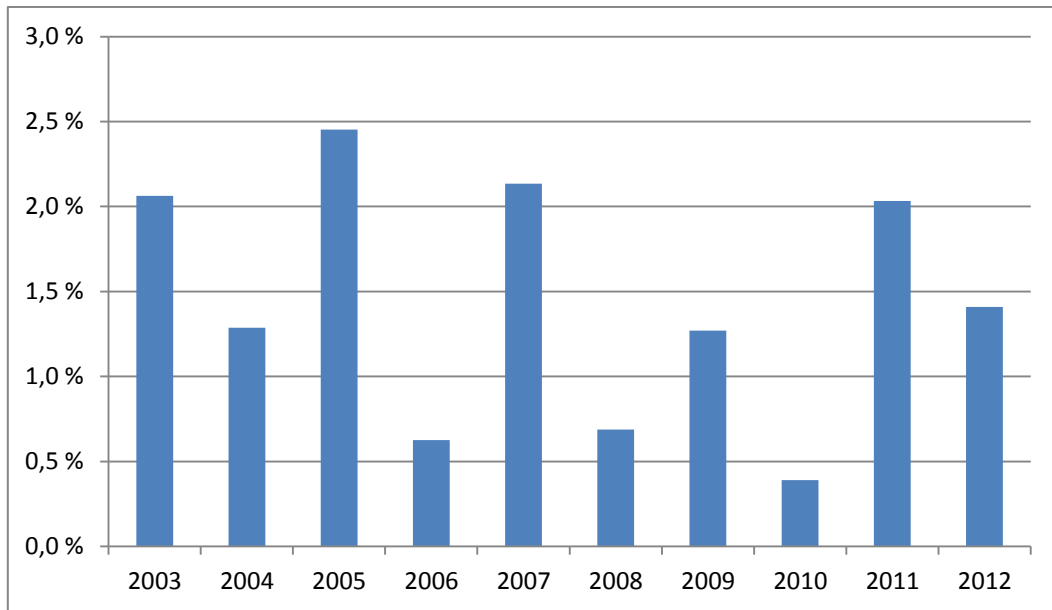
Noe av årsaken til nedgangen i antall hunder brukt i avl er at rasen frem til midten av 1990-årene hadde to forholdsvis store oppdrettere som brukte mange av sine avkom i avl.

Fig. 5 Andel av registrerte hunder i perioden 1990 – 2010 som er brukt i avl

Innavlsgrad

Rasens gjennomsnittlige innavlsgrad er beregnet ut fra 6 generasjoner iht. opplysninger i Dogweb. Ufullstendige stamtavler på noen importerte hunder og utenlandsk-eide hannhunder brukt i avl kan gi noe usikkerhet om tallene. Den gjennomsnittlige innavlsgraden ligger mellom 0,6% og 2,5%, jfr. fig. 5 nedenfor. For enkelt-kull varierer innavlsgraden fra 0 til 20% i perioden. Høyeste anbefalte innavlsgrad fra NKK på generell basis er 6,25% (søskenbarn-parring).

Fig. 6 Gjennomsnittlig innavlsgrad i perioden 2003 – 2012

Bruk av avlsdyr

NKKs anbefaling er at en hund ikke bør ha flere avkom enn tilsvarende 5% av antall registrerte hunder i rasepopulasjonen i en 5-års-periode. For westie som rase vil dette pr. i dag (2013) si 14 avkom, som kanskje ikke er mer enn 3-4 kull. En del hannhunder har betydelig flere avkom enn 5%-regelen (jfr fig. 7).

Fig. 7 Oversikt over mye brukte hannhunder fra 1998 og frem til 2013

reg.nr	fødselsår	hundens navn	antall barn	antall barnebarn
dk01840/98	1998	sønderdalen's billy the kid	52	40
FIN43501/00	2000	perhaps puff daddy	43	11
S29864/2002	2002	tweed tell me another	41	20
S54634/97	1999	gilbri bazett's domingo	31	24
S20794/92	1998	riwals buisniss talk	30	61
02254/99	1998	tweed triple command *	29	43
S59965/2002	2003	spoilt brat du moulin de mac gregor	29	30
DK00127/2002	2001	sodemarken's nick name	28	32
01800/00	1999	pizzicato's commanding general **	25	12
S16628/2003	2003	liten men tuff mark laddie	25	1
KCSB4368CR	2005	kristajen know it all	20	0
S43577/2002	2002	kilowna kentucky hurricane	17	3
15105/04	2004	scanrose's white lightning	16	18
NO55778/09	2009	westicons back in business	16	1
S37638/2003	2003	prefix alexander	16	9

Hannhunder merket med * og ** er h.h.v far og sønn.

Oversikten inkluderer også utenlandske hannhunder som er brukt i avl.

Fig. 8 Oversikt over mye brukte tisper fra 1998 og frem til 2013

reg.nr.	fødselsår	hundens navn	antall barn	antall barnebarn
15606/99	1999	bradob's electric dream	25	0
S48937/2003	2003	werweise's sirkus	25	18
S27639/2007	2007	jazzing zephyre	20	25
19772/99	1999	oaklund's thinka	17	15
NZ07621-2000	2000	whitebriar juicyfruit	15	29

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

I mange år var det mest vanlig å importere avlsdyr fra Sverige og England, men i de senere år er det importert hunder fra flere andre land, bl.a. Finland, Polen, Litauen, Canada, Spania og Holland. Men det er fortsatt slik at England som rasens hjemland er det landet hvor rasen både er størst antallsmessig og har best kvalitet. Mange av hundene importert fra øvrige land i den senere tid er også avlet på engelske linjer.

De fleste land har en større westie-populasjon enn Norge. I Sverige har man i mange år hatt 400-450 registrerte valper, dog er dette redusert til ca 250 fra 2011. Den svenske raseklubben begynte tidlig med helseundersøkelser og har hatt flere helseundersøkelser hvor de har offentliggjort statistikker over sykdommer i rasen. Det positive med dette er åpenheten angående problemene som i store trekk er like i de fleste land, spesielt i Norge hvor det er mange svenske importører og forholdsvis mange svenske-eide hannhunder brukt i avl.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

- Beholde innavlsgrad (6 generasjoner) på 2,5% eller lavere for å bevare genetisk variasjon.

Prioritering og strategi for å nå målene

- Anbefale oppdrettere til å bruke flere ubeslektede hunder i avl
- Anbefale at ingen hannhund som hovedregel bør være far til mer enn 5% av antall valper som blir født i løpet av en 5 års periode, dvs en hannhund bør ikke ha flere enn 14 avkom (eller antall kull nærmest dette antallet – pt 4 kull)
- Anbefale oppdrettere til ikke å pare individer som er nærmere beslektet enn 2,5 % og gi informasjon om hvordan innavlsgraden kan regnes ut, evt finnes via DogWeb
- Oppgi innavlsgrad på valpekull som formidles på rasegruppens hjemmeside
- Valpekull med innavlsgrad over 6,25% vil ikke bli formidlet gjennom rasegruppen.
- Ved artikler i Westiebladet og på hjemmesiden, informere om innavl og problemer dette medfører for rasen
- Avholde oppdrettermøter hvor det gis status og informasjon om registreringstall og kullstørrelse, antall avkom etter hannhunder og gjennomsnittlig innavlsgrad.

Helse

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Westie er en frisk rase. De fleste sykdommer/defekter forekommer ofte i mindre grad, med unntak av hudproblemer som er det største helsemessige problemet i rasen.

Mange westier oppnår en høy alder, 13 - 15 år er ikke uvanlig for rasen, noe som også skulle tilsi at generell helsesituasjon i rasen er god.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Ifølge NKKs avlsstrategier skal bare friske og symptomfrie hunder brukes i avl.

Dette er en selvfølgelighet for alle seriøse oppdrettere. Men selv om man følger alle regler og avlshundene oppfyller alle krav, dukker det opp avkom med sykdommer og defekter da vi ikke vet nok om avlsdyrene mht sykdommer og defekter de eller deres forfedre kan være bærere av.

Rasegruppen gjennomfører en helse- og adferdsundersøkelse i første halvår 2014 for å kartlegge forekomsten av de ulike helseproblemene i rasen. I denne utgaven av RAS-dokumentet er det derfor hentet opplysninger fra andre lands helseundersøkelser når det gjelder forekomst og hyppighet av en del helseproblemer. Det antas å være de samme helseproblemer i westie-populasjonen i Norge som i andre land vi både sammenligner oss med, samt henter avlsdyr fra.

Rasen er foreslått oppført på listen over observerbare raser i Særskilte Rasespesifikke Dommeranvisninger som blir innført i Norge fra 2014 (evt senere), og rasen vil bli oppført først og fremst på bakgrunn av hudproblemer.

HUDPROBLEM

Kløe og ulike hudproblemer er det største helseproblemet i rasen. Hudproblemer omfatter alt fra parasitter, hudinfeksjoner og allergier/atopier. I svenske helseundersøkelse fra 2008 var det rapportert at ca. 17% hadde hudproblemer av et eller annet slag.

Dersom hunder klør seg mer enn normalt anbefales det alltid at en veterinær med spesiell interesser for hudproblem kontaktes for å undersøke hunden. Mange har erfaring fra at de ikke får god nok hjelp hos sin vanlige veterinær når det gjelder hudproblemer, da utredning av problemet både er vanskelig, tidkrevende og kostbart.

Atopi / allergi

Den vanligste form for allergi hos hund er atopi som oppleves som et problem både for rasen og enkeltindividet som rammes.

Atopi er en allergi mot ett eller flere stoffer i hundens omgivelser. Dette vil medføre kløe først og fremst rundt hodet/ansiktet, i armhulene og på poter. Det kan også være vanlig at hunden slikker poter eller biter på poter fordi det klør. Gjentakende ørebetennelser eller øyekatarr kan også forekomme. Husstøv, pollen og gress er vanlige stoffer som slår ut på allergitester for veldig mange westier.

I svenske undersøkelser fremkommer det at sykdommen debuterer mellom 1 – 3 års alder i 75% av tilfellene. Sykdommen antas å være arvelig men arvegangen er vanskelig og ikke fastsatt.

Førellergi kan også gi utslag sammen med andre allergier eller alene, og er en allergi mot ett eller flere stoffer i hundens mat. Videre finnes allergi mot lopper og utøy, samt kontaktallergier (berøringsallergier) som ikke er fullt så vanlige allergier.

Demodikose, også kalt hårsekkmidd, utvikler seg når parasitten *Demodex canis* formerer seg. *Demodex* midden lever i hårsekkene og er usynlig for det blotte øyet. Parasitten er ikke smittsom og er en del av hundens normalflora. Med normalflora menes at huden på en frisk hund inneholder litt bakterier, litt gjærsopp og et fåtall *demodex*. Det er immunforsvaret som sørger for at parasittene ikke får utvikle seg i huden. *Demodex* finnes mao. i et lite antall på alle hunders kropp men uten at man noensinne ser symptom og uten at man normalt kan påvise dem i prøver. Men i blant klarer ikke immunforsvaret å holde parasittene i sjakk og de kan begynne å formere seg fort og hunden får symptom på sykdommen demodikose.

Symptom på sykdommen sees som regel først i form av flekkvis håravfall, senere også hudinfeksjon. Avhengig av hundens alder skiller man juvenil ("ungdoms-") og adult ("voksen-") demodikose. Avhengig av utbredelsesgrad på kroppen deler man inn i lokalisert eller generalisert demodikose.

Det antas at sykdommen er arvelig, men arvegangen er ikke kjent.

Mål:

- Redusere forekomsten av hudproblemer i rasen

Strategi:

- Alle avlsdyr skal være minst 24 måneder gamle, friske og premierte før de går i avl.

- Kontinuerlig gi informasjon om hudproblemer til oppdrettere og hannhundeiere slik at de også blir bevisst på bruk av egne hunder i avl. Hunder som er rammet av allergi/hudproblem må ikke brukes i avl. Man må også utvise forsiktighet med å bruke foreldre og søsken til rammede hunder i avl.
- Gi informasjon om hudproblemer til alle westie-eiere gjennom Westiebladet og hjemmesiden for å oppfordre westie-eiere til å fremskaffe en sikker diagnose på et eventuelt hudproblem
- Publisere resultat fra rasegruppens helseundersøkelser på hjemmesiden og i Westiebladet

Annet

West highland white terrier står på listen over raser med særskilte rasespesifikke overdrivelser (BSI – Breed Specific Instructions), dette er dommeranvisninger som nå er felles for Norden. Dommere bes være oppmerksom på følgende ting når de bedømmer hunder på utstilling:

Area of risk is:

1. Skin: Irritation and exaggerated skin folds.

Look for healthy skin.

LEGG-PERTHES sykdom

Sykdommen er lite utbredt, iht svensk helseundersøkelse 2008 var det ca 1,1% rapportert med sykdommen (dvs. 6 tilfeller). Det antas at forekomsten er ganske lik i Norge, da det er meget sjelden at valper utvikler Legg-Perthes sykdom.

Legg-perthes sykdom er en rasebundet hofteleddssykdom i lårbenshodet og lårbenshalsen som vanligvis oppdages når valper er mellom 6 måneder og 1 år, og iblant ved enda høyere alder. Symptom på sykdommen er økende halting og smerte utløst fra hofteleddet. Man kan merke at muskulaturen blir tynnere og tynnere og hunden går til slutt på tre ben. Sykdommen kan være enkel – eller dobbelsidig. Den ensidige formen er vanligst.

Diagnosen stilles sikrest ved røntgenundersøkelse og ofte kreves det operasjon med avkutting av hofteleddskulen, samt rehabilitering for et vellykket resultat av operasjon.

Arvegangen er uklar, men den informasjon som finnes fra andre land indikerer en polygen nedarvning (med flere enn enkeltvis genpar).

Mål:

- At det blir født færrest mulig valper som utvikler Legg-Perthes sykdom og at forekomsten av sykdommen fortsatt holdes på et lavt nivå

Strategi:

- Hunder med Legg-Perthes må ikke brukes i avl, selv om hunden i voksen alder blir «symptom-fri» etter operasjon eller leging av seg selv
- Informere om sykdommen til oppdrettere og andre interesserte i rasen

- Publisere resultat fra rasegruppens helseundersøkelser på hjemmesiden og i Westiebladet

Hofteleddsdysplasi (HD)

HD er en utviklingsfeil i hofteleddene som kan angå ett eller begge hofteledd. Defekten består i at hofteskålen og lårhodet ikke passer til hverandre. Det dannes sekundærforandringer rundt leddet i form av forkalkninger. Det kan også oppstå unormal slitasje inne i hofteleddet, som igjen kan gi unormale trykkbelastninger på deler av leddet. Deler av leddbrusken kan slites bort og erstattes av beinvev i kroppens forsøk på å reparere de skadene som har oppstått. Det finnes ulike grader av denne defekten - og hofteleddene graderes etter følgende skala: fri (A, B), svak (C), middels (D) eller sterk (E) grad av HD.

HD utvikles mens hunden vokser. En hund som har utviklet HD, kan få problemer av varierende grad, men slett ikke alltid. Hvorvidt den vil få kliniske symptomer, er i første rekke avhengig av graden av HD, men også i vesentlig grad av hele hundens konstruksjon og funksjon, dvs. hvorvidt hunden er sunt bygget og kan bevege seg riktig og effektivt. Hunder med en dårlig og usunn konstruksjon, vil ofte få større problemer dersom den har HD sammenlignet med en godt konstruert hund som kan bevege seg sunt og effektivt. Riktig mosjon er viktig. Små hunderaser får ofte ikke de samme symptomene som større hunderaser, og kan ha utviklet både svak og middels HD uten å ha klare symptomer.

Utviklingen av HD hos en hund skyldes en kombinasjon av arv og miljø. Norske undersøkelser viser en arvbarehet for HD på 20-30%. Mao. er det en rekke miljøfaktorer som også har stor betydning for utvikling av HD.

Det er nylig oppdaget flere tilfeller av HD i rasen i Norge, og det er ønskelig med mer fokus på sykdommen for å kartlegge forekomsten av sykdommen. Status på HD i andre land er uklar, blant annet som følge av at det er uvanlig å foreta HD-røntgen i rasen. Siden westien er en liten og forholdsvis lett rase, er det lite sannsynlig at flesteparten av hundene med HD blir preget av sykdommen. Et fornuftig kosthold og passe mengde mosjon antas å være tilstrekkelig for holde sykdommen under kontroll slik at de berørte hundene kan levet et ganske normalt liv uten vesentlige problemer pga lidelsen.

Mål:

- At det blir større oppmerksomhet rundt HD ved utvelgelse av avlsdyr

Strategi:

- Gi informasjon om HD til oppdrettere og andre interesserte av rasen, gjennom foredrag, seminar og artikler i Westiebladet og på hjemmesiden.
- Gi informasjon til oppdrettere og andre interesserte av rasen om status på HD-røntgede hunder registrert i NKK
- Publisere resultat fra rasegruppens helseundersøkelser på hjemmesiden og i Westiebladet

Craniomandibulær Osteopati (CMO)

Sykdommer er lite utbredt, iht svensk helseundersøkelse 2008 var det under 1% rapportert med sykdommen (dvs. 1 tilfelle). Det antas at forekomsten er ganske lik i Norge, da det er meget sjelden at valper utvikler CMO.

CMO er en rasebundet sykdom som er en akutt betennelse i kjevebenet og som ofte synes i tidlig alder, dvs 8 – 12 uker, men kan utvikles helt opp til 8 måneders alder. Symptomene kommer plutselig og valpen blir kraftig påvirket med smerte og oppsvulmet i kjeven. Den kan nekte å spise, sikler mye, har høy feber og har høy smerte (skriker) ved berøring. Diagnosen stilles sikrest ved røntgen. Ved rask behandling med kortison og smertestillende medisin leges sykdommen i de aller fleste tilfellene uten å gi varig mèn.

Arvegangen er klarlagt som enkel recessiv, det vil si at begge foreldrene er anleggsbærer for at avkommet får sykdommen.

Ved universitetet i Bern, Sveits, er det utviklet en gen-test for CMO, som ble tatt i bruk i desember 2012. Det anbefales derfor at hunder som er beslektet med individer som er anleggsbærer eller mistenkes å være anleggsbærer, tar denne testen for å avklare status på sin egen hund (fri, anleggsbærer eller syk).

Gen-testen gjennomføres ved å sende en blodprøve med et utfylt skjema til Institut für Genetik, Universität Bern (for mer informasjon, se denne linken:

http://www.genetics.unibe.ch/content/dienstleistung/hund/index_ger.html)

Mål:

- At det blir født færrest mulig valper som utvikler CMO og at forekomsten av sykdommen fortsatt holdes på et lavt nivå

Strategi:

- Informere om sykdommer til oppdrettere og andre interesserte i rasen
- Gi informasjon om gentest slik at alle oppdrettere evt. kan teste sine avlsdyr
- Publisere resultat fra rasegruppens helseundersøkelser på hjemmesiden og i Westiebladet

ØVRIGE SYKDOMMER AV LAV FOREKOMST REGISTRERT I RASEN

Patellaluksasjon (løse kneskåler)

Med patellaluksasjon menes den tilstand da patella (kneskålen) ikke lenger ligger stabilt på plass. Den glipper mer eller mindre lett ut av stilling (den lukserer). Dette kan skje på innsiden av kneleddet (medialt), eller på utsiden (lateralt). Patellaluksasjon brukes også om den tilstanden der patella ligger på normal plass, men lett kan forskyves til siden. Det vanligste er at kneskålen lukserer medialt hos små raser og lateralt hos store raser, men det finnes selvsagt unntak fra denne regelen.

Patellaluksasjon er et resultat av feil utvikling av hele bakbeinet, og en vil derfor vanligvis kunne oppdage lidelsen i ung alder. Patellaluksasjon deles inn i 4 grader, alt etter hvor store anatomiske avvik som foreligger.

I en svensk helseundersøkelse 2008 var resultatet en forekomst på ca. 1,4%.

Juvenil katarakt

Katarakt, også kalt grå stær, er som regel arvelig disponert. Katarakt kan også skyldes en skade på øyet, stoffskiftesykdom (f.eks. diabetes), forgiftning eller infeksjon. Symptomene på katarakt er en fortetning (uklarhet) i den ellers glassklare øyelinsen. Sykdommen kan føre til begrenset syn eller i verste fall total blindhet. Katarakt kan være medfødt eller utvikles senere. Westie kan få det som kalles utviklingskatarakt eller "juvenil" katarakt, der forandringene som regel viser seg hos relativt unge hunder (1-2 år).

Helseundersøkelser fra Italia og Usa viser en forekomst på ca. 0,5 – 1,0 %.

Lungefibrose

Lungefibrose betyr at lungevevet blir stivt. Det skal normalt være mykt og elastisk. Med stivt lungevev får lungene ikke utvidet seg ordentlig og lungekapasiteten blir redusert, dvs. evnen til å puste inn mye luft ved behov blir redusert. Videre blir motstanden i de blodkarrene som går mellom lungene og hjertet større som over tid medfører utvikling av en type hjertesvikt. Symptomer er en hund som lett blir andpusten, får væskeansamling i kroppen og etter hvert får en følelse av kvelning pga mangel på nok oksygen.

Dette er en sykdom av forholdsvis nyere dato, og den svenske helseundersøkelsen 2008 viser en forekomst på ca. 1,8 %.

Addisons sykdom

Addisons sykdom er en sykdom som skyldes mangel på hormonene som normalt produseres i binyrebarken - såkalte adrenokortikale hormoner. Hunden får da mangel på stoffene kortison og mineralokortikoider som den behøver for at mange av kroppens prosesser skal fungere normalt. Avhengig av hvor stor stoffmangelen er og hvor fort den utvikler seg kan symptomene være svært varierende og diagnosen kan være vanskelig å stille. Symptomene på sykdommen er ofte slapphet, kvalme, oppkast, diaré, nedsatt matlyst og vekttap. Hunden drikker mye vann, og tisser mye og ofte. Den har svak puls og langsom hjerte frekvens. I alvorlig stadiet blir hunden kraftig dehydrert.

Som oftest er årsaken ukjent, men visse raser anses å ha litt større risiko for å få sykdommen enn andre raser, så genetiske faktorer kan ha en betydning.

Sykdommen kan også være forårsaket av annen sykdom eller kan oppstå på grunn av langvarig behandling med høye doser kortison.

Sykdommen er motsetningen til Cushings sykdom. Addisons sykdom forekommer i få tilfeller i rasen. I helseundersøkelser fra Italia og USA er det rapportert en forekomst på ca. 0,4 – 1,5% .

Cushings sykdom

Cushings sykdom er en hormonell sykdom som kommer av overproduksjon av kortison i binyrene.

Som oftest er årsaken ukjent, men visse raser anses å ha litt større risiko for å få sykdommen enn andre raser, så genetiske faktorer kan ha en betydning.

I ca 80-85 % av tilfellene er økt utsondring av hormonet ACTH fra hypofysen den fremste årsaken til at hunden får Cushings. ACTH er et binyrestimulerende hormon.

I ca 15-20 % av tilfellene er årsaken til Cushings svulst(er) i binyrene, noe som er to til tre ganger vanligere hos tisper enn hos hannhunder.

Sykdommen er motsetningen til Addisons sykdom og har liten utbredelse i rasen. I helseundersøkelse fra USA er det rapportert en forekomst på ca. 0,4 %.

Symptomer kan være at hunden drikker mer vann og dermed tisser mer, kan få økt appetitt, mister pels, endret pelskvalitet, hudforandringer (for eksempel økt pigmentering), økt bukromfang, trøtthet, anstrengt pust, sår som er vanskelig å få til å gro, samt svak muskulatur. I de tilfellene der Cushings er mye utviklet kan også hundens bevegelser og oppførsel bli forandret.

Mål:

- Å beholde den forholdsvis gode helsestatus i rasen
- Å kartlegge og følge utviklingen av helsetilstanden i rasen
- At frekvensen av de helseproblemene som her er listet opp, ikke skal øke under den nærmeste 5 års periode

Strategi:

- Å samle informasjon om og informere om eksisterende helseproblemer i rasen
- Å publisere fakta på hjemmesiden og i Westiebladet om eksisterende helseproblemer og evt. endringer i disse
- Å publisere resultat fra rasegruppens helseundersøkelser på hjemmesiden og i Westiebladet

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Det refereres til fig. 1 og gjennomsnittlig kullstørrelse under avsnittet om rasens populasjon. Da gjennomsnittlig kullstørrelse ansees å være tilnærmet lik det gjennomsnitt som er offentliggjort i rasen fra andre land, vurderer vi det til at det ikke er vesentlige reproduksjonsproblemer i rasen i Norge.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

- Opprettholde reproduksjonen i rasen på samme nivå

Prioritering og strategi for å nå målene

- Det bør avles på tisper som er selvfødende og hannhunder som har sterk kjønnsdrift for å få et godt utgangspunkt til et «gjennomsnittskull» ved hver paring.
- Rasegruppen har en anbefaling at alle westier som benyttes i avl skal være minst 24 måneder gammel. Årsaken til dette er at de fleste rasespesifikke sykdommene

vil være oppdaget innen denne alderen og at man derfor reduserer risikoen for å avle på dyr som senere vil bli syke.

- Rasegruppen skal informere om spesielle avlsproblemer ved å arrangere foredrag, seminarer og oppdrettermøter, og skal først og fremst informere om de mest forekommende typer av hudproblemer som er rasens hovedproblem og også et problem for hver enkelt berørt hund.

Mentalitet og bruksegenskaper

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

Westien har ingen beskrivelse i rasestandarden når det gjelder bruksegenskaper. Den var langt tilbake brukt som jakt/ hihund men er i dag en ren familie- og selskapshund. Mentalt beskrives den som liten, aktiv, sporty og hardfør med stor selvsikkerhet og et frekt utseende. Våken, glad, modig, selvsikker, men vennlig. Den trives godt med utfordringer som for eksempel agility, spor og rally-lydighet.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Westiens mentalitet i dag må sies å oppfylle kravene til rasestandarden og det videre målet må være å fortsette med å jobbe for å opprettholde dagens standard.

Prioritering og strategi for å nå målene

Det er ikke ønskelig at nervøse, aggressive, skye eller svært usikre hunder brukes i avl. Oppdrettere og hannhundeiere må nøye vurdere egne avlsdyr mht ønsket mentalitet.

Atferd

Atferdsproblemer

Rasegruppen kjenner ikke til at det er spesielle atferdsproblemer på rasen i dag. En helse- og adferdsundersøkelse, som vil bli gjennomført i 2013/2014, vil kanskje gi noen svar på om det er spesielle ting som bør arbeides med. Styret i rasegruppa vil da informere om dette.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Målet videre må være å bevare rasen som en trygg, velfungerende og vennlig hund, som kan fungere godt i dagens samfunn.

Prioritering og strategi for å nå målene

Det er i dag kjent at en del atferd har arvelige komponenter, dette gjelder både positiv og negativ atferd. Det er viktig at oppdrettere er klar over dette og ikke setter hunder med aggressive eller engstelige egenskaper i avl.

Eksteriør

Eksteriørbedømmelser

Westien er en liten, kort, kraftig og aktiv hund med stri pels. Den er, som tidligere nevnt, våken, glad, modig, selvsikker men vennlig.

Viktige detaljer er:

- Korrekt konstruksjon som rasestandarden beskriver
- Frie bevegelser for å kunne ta seg fram uforhindret
- Korrekt pels som innebærer strie dekkhår, underull som minner om pelsverk og er myk og tettliggende
- Et hode med kraftig skalle, godt markert stopp, kraftig snuteparti som er godt utfylt under øynene. Kjevne skal være jevne, kraftige og bredest mulig, og rasen skal ha store tenner i forhold til hundens størrelse

Overdrevne eksteriørtrekk

Westie står på listen over raser med særskilte rasespesifikke overdrivelser (BSI – Breed Specific Instructions), dette er dommeranvisninger som nå er felles for Norden. Dommere bes være oppmerksom på følgende ting når de bedømmer hunder på utstilling:

Area of risk is:

1. Skin: Irritation and exaggerated skin folds.

Look for healthy skin.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Kortsiktig og langsiktig mål er å bevare en rasetypisk westie etter gjeldende rasestandard.

Prioritering og strategi for å nå målene

Rasegruppen oppfordrer oppdrettere til å lære mer om anatomi og rasestandarden, samt til å vurdere sine avlsdyr veldig nøye med tanke på standarden. Rasegruppen har også krav til premiering av avlsdyr, premieringen Excellent må være oppnådd på minst 2 utstillinger. Rasegruppen vil arrangere oppdrettermøter og faglige seminar om rasen for å øke kunnskapen hos oppdrettere og andre interesserte av rasen.

Oppsummering

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Rasegruppen for WHWT ønsker rasetypiske og sunne westier i henhold til gjeldende rasestandard. Prioritering av de viktigste målene er:

- Holde innavlsgrad på / under 2,5% for hvert kull for å unngå for sterk innavl og dermed økt risiko for arvelige sykdommer
- Redusere forekomsten av hudproblemer i rasen. Det er viktig at ingen syke hunder brukes i avl, og at man ikke gjentar avlskombinasjoner som har gitt hudproblemer hos et eller flere avkom

Plan for videre arbeid i klubben

Forslag til RAS for West highland white terrier er lagt fram for rasens oppdrettere på oppdrettermøte i regi av rasegruppen i oktober 2013 og godkjent av disse. Endelig dokument vil bli publisert på rasegruppens hjemmeside. RAS-dokumentet vil være gjenstand for diskusjon og gjennomgang på årlige oppdrettermøter og vil bli revidert etter 5 år.